

En rättvis sjukförsäkring

Den borgerliga regeringen har kraftigt försämrat sjukförsäkringen. Ersättningen har sänkts, villkoren skärpts och fasta tidsgränser införts. Den trygghet försäkringen ska ge har kraftigt försämrats, och vi ser hur långvarigt sjuka riskerar att förlora sin sjukpenning eller sjukersättning trots att de är för sjuka för att arbeta.

Brister i rehabilitering

Tillräckliga insatser för att garantera att den som blivit sjukskriven får del av rehabiliterande insatser för att återvinna hälsa och arbetsförmåga har dock inte gjorts. Ingenting har gjorts för att säkerställa att arbetsgivare faktiskt lever upp till sitt ansvar att anpassa arbetet för den som blivit sjuk, eller att ordna rehabilitering.

Utsliten på jobbet

Det är framför allt kvinnor och låginkomsttagare med tunga jobb som nu kastas ut ur sjukförsäkringen. Det handlar om ofta om människor som i sitt arbetsliv slitits ut på grund av dålig arbetsmiljö och brister i arbetets organisering.

Stelbenta tidsgränser

En av alla de som fått känna på regeringens politik är brandmannen Janne Carlsson, som blev sjukskriven för ledvärk och artros. Arbetsgivaren anpassade hans arbetsuppgifter så att han kunde börja arbeta halvtid, samtidigt som han stod i kö för att opereras för sin artros. Men då slog regeringens tidsgräns till. Att Janne och hans läkare förklarade att en operation var planerad inom knappt tre månader och att han troligen sedan skulle kunna arbeta heltid igen hjälpte inte. Det skulle nämligen inte hinna ske innan han varit sjukskriven i sammanlagt 365 dagar. Därför drogs Jannes sjukpenning in. Hans ekonomiska trygghet raserades över en natt.

Utförsäkring

Janne är inte ensam, indragning av sjukpenning har blivit vanligare. Dessutom innebär tidsgränserna i försäkringen att människor utförsäkras enbart för att deras dagar med rätt till ersättning tar slut. Under 2010 handlar det om omkring 50 000 människor som riskerar utförsäkring. Vi ser redan hur socialbidragen ökat med nästan 20 procent på bara ett år, något som delvis kan bero på att människor tvingats ur sjukförsäkringen.

Alla tjänar på en rättvis sjukförsäkring

En bra sjukförsäkring ger oss trygghet på lika villkor. Den delar våra ojämlika risker att drabbas av ohälsa, och den garanterar oss en jämlik och rättssäker behandling.

Alla tjänar på en sådan sjukförsäkring. Den enskilde liksom samhället vinner på en sjukförsäkring som ger ekonomisk trygghet, men också trygghet genom vetskap om stöd och hjälp för den som blivit sjuk att ta sig tillbaka till arbete. Det ger förutsättningar att upprätthålla arbetslinjen.

En sjukförsäkring som delar risk över så många som möjligt är mest effektivt för samhället. Det kan bara ske genom en allmän försäkring. Att bevara människors tilltro till den allmänna sjukförsäkringen är viktigt.

Att försämra de sjukskrivnas ekonomi stället för att rusta människor för arbetsmarknaden gynnar varken ett tillfrisknande eller en återgång i arbete.

Våra krav

- LO vill ha en allmän och gemensamt finansierad sjukförsäkring som tydligt medverkar till återgång i arbete. Försäkringen måste både ge ekonomisk trygghet när man är sjuk och en garanti om insatser, stöd och hjälp för att den sjukskrivne ska kunna komma tillbaka till arbetslivet igen.
- De stelbenta tidsgränser som innebär en ensidig press på den sjuke att själv ta sig ur sin ohälsa ska bort. Om några slags tidsgränser behövs ska de handla om när den som är sjuk ska ha rätt till insatser som lägger grund för en återgång i arbete. Ingen som är sjuk och därför har nedsatt arbetsförmåga ska kunna fräntas sin försörjning.
- Arbetsgivaren är skyldig att ordna arbetslivsinriktad rehabilitering och nödvändiga anpassningar av arbetet till den som blivit sjukskriven. Detta ansvar måste arbetsgivare bättre leva upp till.
- Att skapa möjligheter för människor som drabbats av ohälsa att kunna återvända till arbete måste vara en tydligare målsättning.
- När arbetsgivarens ansvar har uppfyllts men inte är tillräckligt behövs insatser från samhället. Det kan ske genom arbetsträning tillsammans med en rehabiliteringspenning på samma nivå som sjukpenningen under ett år. Lönebidrag ska alltid prövas före sjukersättning.
- Ersättningen vid sjukskrivning ska vara 90 procent av inkomsten. Inkomsttaket behöver höjas. Karensdagen bör slopas när ekonomiska förutsättningar finns.

Fakta

- Regeringen har försämrat sjukförsäkringen på flera sätt. Förutom fasta tidsgränser, den så kallade stupstocken, har man sänkt inkomsttaket i försäkringen och därigenom sänkt nivån för vilka inkomster som försäkras, från en månadslön på cirka 35 000 kronor till månadslön på 26 500 kronor.
- Genom en särskild beräkningsregel har sjukpenningen sänkts för alla samtidigt som man har infört en nedtrappning av sjukpenningnivån från 80 till 75 procent för den som är så sjuk att hon eller han beviljas så kallad förlängd sjukpenning efter ett års sjukskrivning.
- Under 2010 riskerar omkring 50 000 personer att utförsäkras då deras dagar med sjukpenning tar slut eller tiden med tidsbegränsad sjukersättning nått maximal längd. Under 2011 handlar det om nästan 20 000 personer och under därefter 5 000–6 000 människor varje år.
- Det är framför allt kvinnor och låginkomsttagare med tunga jobb som utförsäkras från sjukförsäkringen, det visar siffror från Arbetslöshetskassornas Samorganisation, SO. Det är exempelvis betydligt vanligare att de som utförsäkrats arbetat inom hotell- och restaurangbranschen, städlat, jobbat inom handeln eller som kommunalt anställda innan de blev långtidssjuka. Siffrorna visar också att de som utförsäkrats sällan är chefer, akademiker eller inom finans och försäkring.

Det här vill LO

Arbetsgivarna och samhället måste ta ökat ansvar för att den som blivit sjuk får rehabilitering och annat stöd för att kunna jobba igen.

Individuell bedömning istället för stelbenta tidsgränser. Ingen som på grund av sjukdom har nedsatt arbetsförmåga ska kunna fräntas sin försörjning.

Höjt inkomsttak så att 90 procent av löntagarna har hela sin inkomst försäkrad genom den allmänna sjukförsäkringen.

Höjd sjukpenningnivå till 90 procent.

Slopad karenisdag när ekonomiska förutsättningar finns.

Högerns politik

Ökad press på den enskilde att själv ta sig ur sin ohälsa.

Fasta tidsgränser, en ”stupstock”, för hur länge en sjuk ska kunna få ersättning. Därefter utförsäkring.

Har sänkt inkomsttaket och därigenom sänkt nivån för vilka inkomster som försäkras.

Har sänkt sjukpenningen för alla och infört en nedtrappning för den som är så sjuk att hon eller han beviljas förlängd sjukpenning.

Har bevarat karensdagen.